

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษากระบวนการพัฒนาผู้เรียนและประเมินระดับพื้นฐาน 4 ด้านของนักศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณีตามพระบรมราชโบายด้านการศึกษา พ.ศ. 2560 เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี แบ่งการวิจัยออกเป็น 3 ระยะ โดยระยะที่ 1 ใช้การวิจัยเชิงคุณภาพในการสัมภาษณ์กระบวนการผลิตและพัฒนาครู ระยะที่ 2 ใช้การวิจัยเชิงปริมาณในการสร้างและพัฒนาตัวชี้วัดตามโครงสร้างพื้นฐานการศึกษา 4 ด้าน และ 3) ใช้การวิจัยเชิงปริมาณในการประเมินสมรรถนะนักศึกษาตามตัวชี้วัดที่ได้จากการวิจัยระยะที่ 2 สำหรับรายละเอียดของวิธีการดำเนินการวิจัยนำเสนอตามหัวข้อดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การสร้างและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ระยะที่ 1 มีเป้าหมายเพื่อศึกษากระบวนการพัฒนาพื้นฐานผู้เรียนทั้ง 4 ด้าน กลุ่มเป้าหมาย ประกอบด้วย

- 1) ผู้บริหาร และอาจารย์ คณะครุศาสตร์ จำนวน 12 คน
- 2) บัณฑิตครู จำนวน 12 คน
- 3) นักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 4 จำนวน 12 คน

โดยทั้ง 3 กลุ่ม ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง โดยมีเงื่อนไข คือ เป็นผู้ที่เคยเข้าร่วมหรือมีส่วนร่วมในกิจกรรมพัฒนาพื้นฐาน 4 ด้าน ของคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามวิธีของ Hennink & Kaiser (2022 : 7) ที่อธิบายว่าจากการสังเคราะห์งานวิจัยซึ่งเป็นการศึกษาการอิมตัวของข้อมูลเชิงประจักษ์ที่ได้จากการสัมภาษณ์พบว่า ข้อมูลจะอิมตัวที่หน่วยตัวอย่าง จำนวน 12-13 หน่วยการสัมภาษณ์ ดังนั้นเพื่อให้ได้ข้อมูลที่อิมตัวจากกลุ่มเป้าหมายทั้ง 3 กลุ่ม ผู้วิจัยจึงกำหนดจำนวนหน่วยตัวอย่าง กลุ่มละ 12 คน

ระยะที่ 2 มีเป้าหมายเพื่อพัฒนาตัวชี้วัดของโครงสร้างพื้นฐาน 4 ด้าน

ประชากร ได้แก่ อาจารย์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ อาจารย์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ที่ปฏิบัติหน้าที่ในปีการศึกษา 2565 จำนวน 50 คน ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง โดยมีเงื่อนไข คือ เป็นผู้ที่เคยเข้าร่วมหรือมีส่วนร่วมในกิจกรรมพัฒนาพื้นฐาน 4 ด้าน ของคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามคำแนะนำของ Hair et al. (2014 : 100) ที่ระบุว่า การวิเคราะห์ปัจจัยเชิงสำรวจจะใช้กลุ่มตัวอย่างในการวิเคราะห์ห้อย่าง 50 หน่วยตัวอย่าง ดังนั้นผู้วิจัยจึงใช้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นอาจารย์ คณะครุศาสตร์ จำนวน 50 คน

ระยะที่ 3 มีเป้าหมายเพื่อประเมินพื้นฐาน 4 ด้าน

ประชากร คือ ครูประจำการ โรงเรียนเครือข่ายฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู (โรงเรียนที่ทำข้อตกลงการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูร่วมกับคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี)

กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูประจำการ โรงเรียนเครือข่ายฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ปีการศึกษา 2565 จำนวน 384 คน ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง โดยมีเงื่อนไข คือ เป็นครูที่เลี้ยงทำหน้าที่ดูแล เป็นที่ปรึกษาให้กับ การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง ด้วยวิธีของ Cochran's (1977 cited in Rahman, 2023 : 56) จากสูตร

$$N_0 = \frac{t^2 * s^2}{d^2}$$

โดย t เท่ากับ 1.96 (กำหนดนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05)

s เท่ากับ 1.25 (ข้อคำถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ)

d เท่ากับ 0.15 (กำหนดความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ที่ 3%)

เมื่อทำค่าลงในสูตร พบว่า ต้องใช้กลุ่มตัวอย่างอย่างน้อย จำนวน 267 คน ทั้งนี้จากกระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูลพบว่า มีผู้ให้ความร่วมมือในการทำแบบประเมินจำนวน 384 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างสำหรับกระบวนการพัฒนานักศึกษาให้มีพื้นฐานการศึกษา 4 ด้านตามพระบรมราโชบายด้านการศึกษา พ.ศ. 2560 จำนวน 2 ฉบับ ได้แก่ 1) ฉบับผู้บริหารกับอาจารย์ และ 2) ฉบับบัณฑิตครูกับนักศึกษา

2. แบบประเมินพื้นฐานการศึกษา 4 ด้านของนักศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณีตามพระบรมราชโบายด้านการศึกษา พ.ศ. 2560 จำนวน 1 ฉบับ โดยผู้วิจัยปรับปรุงมาจากการทดสอบและประเมินสมรรถนะทางวิชาชีพครู ด้านการปฏิบัติงานและการปฏิบัติตนตามมาตรฐานวิชาชีพครูตามประกาศคณะกรรมการคุรุสภา เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการทดสอบและประเมินสมรรถนะทางวิชาชีพครู พ.ศ. 2564 (คณะอนุกรรมการอำนวยการทดสอบ, 2564) ซึ่งแบบประเมินมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ แบ่งเป็น 4 ด้าน ได้แก่

- 1) มีทัศนคติที่ถูกต้องต่อบ้านเมือง จำนวน 5 ข้อ
- 2) มีพื้นฐานชีวิตที่มั่นคง-มีคุณธรรม จำนวน 7 ข้อ
- 3) มีงานทำ-มีอาชีพ จำนวน 14 ข้อ และ
- 4) เป็นพลเมืองดี จำนวน 15 ข้อ

การสร้างและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1. แบบสัมภาษณ์ประเภทกึ่งโครงสร้างสำหรับกระบวนการพัฒนานักศึกษาให้มีพื้นฐานการศึกษา 4 ด้านตามพระบรมราชโบายด้านการศึกษา พ.ศ. 2560

1.1 กำหนดวัตถุประสงค์ในการสร้างแบบสัมภาษณ์ประเภทกึ่งโครงสร้างสำหรับกระบวนการพัฒนานักศึกษาให้มีพื้นฐานการศึกษา 4 ด้านตามพระบรมราชโบายด้านการศึกษา พ.ศ. 2560

1.2 ศึกษาวิธีสร้างแบบสัมภาษณ์ และกำหนดโครงสร้างของเครื่องมือจากตำราระเบียบวิธีวิจัย เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1.3 สร้างแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างให้มีความเหมาะสมกับบริบทของครุศาสตร์

1.4 นำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน ตรวจสอบคุณภาพด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) โดยคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป พร้อมทั้งปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งผลการวิเคราะห์ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา พบว่า ทุกข้อคำถาม มีค่าเท่ากับ 1.00 ซึ่งผ่านเกณฑ์การประเมิน

1.5 ปรับปรุงแก้ไขแบบสัมภาษณ์ตามผู้เชี่ยวชาญแนะนำ และตรวจสอบความเรียบร้อยก่อนนำไปทดลองใช้

1.6 ทดลองใช้แบบสัมภาษณ์ เพื่อตรวจสอบความเป็นปรนัยของข้อคำถาม หรือผู้ให้ข้อมูลเข้าใจตรงกันในคำถามข้อนั้น ๆ

1.7 ปรับปรุงข้อบกพร่องของแบบสัมภาษณ์ครั้งสุดท้ายจากข้อ 1.6 จากนั้นนำไปใช้เก็บข้อมูลจริงกับกลุ่มตัวอย่าง

2. แบบประเมินพื้นฐานการศึกษา 4 ด้านของนักศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณีตามพระบรมราชโบายด้านการศึกษา พ.ศ. 2560

2.1 กำหนดจุดมุ่งหมายในการสร้างแบบประเมินแบบประเมินพื้นฐานการศึกษา 4 ด้าน ของนักศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณีตามพระบรมราชโบายด้านการศึกษา พ.ศ. 2560

2.2 ศึกษาเครื่องมือ แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินพื้นฐาน การศึกษา 4 ด้านของนักศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณีตามพระบรม ราชโบายด้านการศึกษา พ.ศ. 2560

2.3 เขียนนิยามเชิงปฏิบัติการของพื้นฐานการศึกษา 4 ด้าน ตามพระบรมราชโบาย ด้านการศึกษา พ.ศ. 256 ตามคุณลักษณะที่ต้องการวัดในแต่ละองค์ประกอบ ซึ่งได้จากการศึกษา เครื่องมือ แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.4 สร้างข้อคำถามให้สอดคล้องและครอบคลุมกับนิยามเชิงปฏิบัติการ โดยผู้วิจัย ปรับปรุงข้อคำถามมาจากการทดสอบและประเมินสมรรถนะทางวิชาชีพครู ด้านการปฏิบัติงานและ การปฏิบัติตนตามมาตรฐานวิชาชีพครูตามประกาศคณะกรรมการคุรุสภา เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธี การทดสอบและประเมินสมรรถนะทางวิชาชีพครู พ.ศ. 2564

2.5 นำข้อคำถามทั้งหมดให้อาจารย์คณะครุศาสตร์ จำนวน 50 คน ตรวจสอบคุณภาพ ด้านความเที่ยงตรงเชิงพินิจ (Face validity) เพื่อพิจารณาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อ ข้อคำถามหรือตัวชี้วัดที่ผู้วิจัยปรับปรุงกับพื้นฐานการศึกษา 4 ด้าน ตามพระบรมราชโบายด้านการศึกษา พ.ศ. 2560 (ผลการวิจัยนำเสนอในบทที่ 4 ตารางที่ 4.4)

2.6 นำข้อคำถามที่ผ่านการประเมินจากข้อ 2.6 ไปวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ หรือค่าสหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนของข้อคำถามแต่ละข้อกับคะแนนรวมของข้อที่เหลือ (Item total correlation) ซึ่งจะคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าตั้งแต่ 0.30 ขึ้นไป (Hair et al. 2014 : 123) ผลการวิเคราะห์พบว่า 1) ด้านมีทัศนคติที่ถูกต้องต่อบ้านเมือง จำนวน 5 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ใน ช่วง 0.61-0.77 2) ด้านมีพื้นฐานชีวิตที่มั่นคง-มีคุณธรรม จำนวน 7 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ใน ช่วง 0.60-0.82 3) ด้านมีงานทำ-มีอาชีพ จำนวน 14 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ในช่วง 0.55-0.89 และ 4) ด้านเป็นพลเมืองดี จำนวน 15 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ในช่วง 0.48-0.85

2.7 นำข้อคำถามที่ผ่านเกณฑ์ในข้อ 2.6 ไปวิเคราะห์หาค่าความสอดคล้องภายในหรือ ค่าความเที่ยงทั้งฉบับ โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ซึ่งค่าความเที่ยงของแบบสอบถามควรมีค่าตั้งแต่ 0.70 ขึ้นไป (Hair et al. 2014 : 123) ผลการวิเคราะห์พบว่า 1) ด้านมีทัศนคติที่ถูกต้องต่อบ้านเมือง มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา เท่ากับ 0.87 2) ด้านมีพื้นฐานชีวิตที่มั่นคง-มีคุณธรรม มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา เท่ากับ 0.91 3) ด้านมีงานทำ-มี อาชีพ มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา เท่ากับ 0.95 และ 4) ด้านเป็นพลเมืองดี มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา เท่ากับ 0.94

2.8 ได้แบบประเมินที่ผ่านเกณฑ์การหาคุณภาพทั้งด้านความตรง ความเที่ยง และอำนาจจำแนก ซึ่งสามารถจัดพิมพ์ฉบับประเมินนักศึกษาสำหรับการวิจัยในระยะที่ 3

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยมีวิธีดำเนินการ ดังนี้

1. ขอจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์กับคณะกรรมการมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ซึ่งคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ ได้ออกเอกสารรับรองจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ เลขที่ IRB-43/2565

2. ทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

3. การเก็บข้อมูล แบ่งเป็น 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 สัมภาษณ์กระบวนการผลิตและพัฒนาครูตามพระบรมราโชบาย ด้านการศึกษา พ.ศ. 2560 โดยมีกลุ่มเป้าหมาย คือ ผู้บริหาร อาจารย์ นักศึกษา และบัณฑิตครูของ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ซึ่งกระบวนการสัมภาษณ์จะทำการนัดหมายวัน เวลา ตลอดจนสถานที่สัมภาษณ์ ดังนี้ 1) ผู้บริหาร และคณาจารย์ คณะครุศาสตร์ จำนวน 12 คน สถานที่เก็บข้อมูลคือ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี 2) บัณฑิตครู จำนวน 12 คน สถานที่เก็บข้อมูล คือ ตามที่ทำงาน หรือสถานที่ตั้งของบัณฑิตครู และ 3) นักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 4 จำนวน 12 คน สถานที่เก็บข้อมูล คือ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ระยะที่ 2 สร้างตัวชี้วัดของโครงสร้างพื้นฐานการศึกษา 4 ด้าน ตามพระบรมราโชบาย ด้านการศึกษา พ.ศ. 2560 โดยให้อาจารย์ คณะครุศาสตร์ ทำแบบประเมินความสอดคล้องตาม หลักการตรวจสอบความตรงเชิงพินิจ สถานที่เก็บข้อมูลคือ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ระยะที่ 3 นำแบบประเมินที่ผ่านการหาคุณภาพในระยะที่ 2 ให้ครูที่เลี้ยงประเมิน นักศึกษาชั้นปีที่ 4 ตามตัวชี้วัดของโครงสร้างพื้นฐานการศึกษา 4 ด้าน ในพระบรมราโชบาย ด้านการศึกษา พ.ศ. 2560 สถานที่เก็บข้อมูล คือ ตามที่ทำงาน หรือสถานที่ตั้งของครูที่เลี้ยง

4. ทุกระยะการวิจัยจะนำข้อมูลมาตรวจสอบความสมบูรณ์ โดยจะคัดเลือกเฉพาะฉบับที่ ข้อมูลครบถ้วนสมบูรณ์ มาบันทึกข้อมูลลงในคอมพิวเตอร์ เพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูลในขั้นตอนต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยแบ่งการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

1. ศึกษากระบวนการพัฒนาพื้นฐาน 4 ด้านของนักศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณีตามพระบรมราโชบายด้านการศึกษา พ.ศ. 2560 ด้วยการวิเคราะห์เชิงข้อความ (Content analysis)

2. วิเคราะห์เพื่อพัฒนาตัวชี้วัดของโครงสร้างพื้นฐาน 4 ด้านของนักศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณีตามพระบรมราโชบายด้านการศึกษา พ.ศ. 2560 ด้วยการตรวจสอบคุณภาพของตัวบ่งชี้ด้านความตรงเชิงพินิจ (Face validity) ความเที่ยงในรูปแบบความสอดคล้องภายใน (Internal consistency) ด้วยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha : α) และ การตรวจสอบความเป็นเอกมิติ (Unidimensional) โดยใช้การวิเคราะห์ปัจจัยเชิงสำรวจ (Exploratory factor analysis : EFA)

3. วิเคราะห์ระดับพื้นฐาน 4 ด้านของนักศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณีตามพระบรมราโชบายด้านการศึกษา พ.ศ. 2560 ด้วยสถิติเชิงบรรยาย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน พร้อมทั้งแปลความหมายตามเกณฑ์การตัดสินผลการทดสอบและประเมินสมรรถนะทางวิชาชีพครู ด้านการปฏิบัติงานและการปฏิบัติตน ตามมาตรฐานวิชาชีพครู ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 4.50-5.00 หมายถึง ระดับคุณภาพ ผ่านเกณฑ์การประเมิน ระดับดีมาก

คะแนนเฉลี่ย 3.50-4.49 หมายถึง ระดับคุณภาพ ผ่านเกณฑ์การประเมิน ระดับดี

คะแนนเฉลี่ย 3.00-3.49 หมายถึง ระดับคุณภาพ ผ่านเกณฑ์การประเมิน

คะแนนเฉลี่ย น้อยกว่า 3.00 หมายถึง ระดับคุณภาพ ไม่ผ่านเกณฑ์การประเมิน

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี